

Sanja Lovrenčić
tri pjesme iz knjige: RIJEKA SIGURNO VOLI POPLAVU

vrtlarski razgovori II

postoji vidljivo stablo,
a postoji i nevidljivo
vidljivo je zeleno kako treba, ima grane i
lišće i koru koja je mjestimično pomalo
oštećena od vremena, ali sve je to u skladu
s očekivanjima –
nevidljivo stablo crno je i crveno, zlatno
i ljubičasto, i ono što na njemu raste ne
možeš zvati lišćem:
privjesci, izdanci, praporci i male munje –
nevidljivo stablo ima kristalnu izraslinu
koja blješti
ima granu iz koje lije krv
ima zube, kliješta, paperjaste bodlje i
pahulje koje samo izbacuje ne bi li bar
jedna grana dobila snježni pokrov –
vidiš, tako je i ovdje, ista je ruka koja piše
ovo i ono, reže i lijepi, pozdravlja na
dolasku, pozdravlja na rastanku,
čestita, izražava sućut –
u nevidljivom? vitla mačem, udara u
zvono, urezuje ljubavnu poruku u more –
što god radila ovdje, tamo pali vatru, pali
vatru i za njom ostaju nevidljiva zgarišta

rijeka sigurno voli poplavu

rijeka sigurno voli poplavu
jedva čeka trenutak kad će kiše pasti
dovoljno za prelijevanje preko rubova,
za razorno, zanosno razlijevanje,
rastakanje granica, slobodan hod –
premda hod tada prestaje biti hod, ubrzo
se pretvara u puzanje, zar rijeka ima više
snage kad je u koritu?
ne, ne, samo se drukčije troši, na stalno
trljanje rubova, dubljenje uvijek istoga dna –
rijeka sigurno više voli poplavu:
tada se raspušta sva njezina moć
odjednom
i nema građevine koja bi joj mogla odoljeti
i nema stabla koje se neće zaljuljati
i nema stvari koja se neće utopiti...

ali kad je ponovno stjeraju natrag, tad
nastupa sivo doba za rijeku:
nasipi su viši nego ikad i vlada opće
nepovjerenje prema vodi
san o slobodi opet se pretvara u struganje
po dnu

spomenik i mišica

pogledaj tko sam, rekao je, a fotografije su
zablještale sa svih strana –
sitna i sporedna, siva mišica, sa svojim
riječima:
skuhat ću ti klin-čorbu, to sigurno ne znaš –
on zvizne i ljudi dotrče
ona zvizne i počne padati kiša
evo vidiš, kiša pada, od svega na svijetu
imam samo tri točkice –
tri točkice znače nedovršenost, rekao je i
namrštio se
mahnuo bi žezlom da ga ima i podboo
konja, ali nije on takav spomenik
ima buduću ulicu u predgrađu, blijede
ljude u jutarnjoj gužvi
– to misliš da ti treba? –
skočila mu je u džep, popela se do
ovratnika, izvukla je marker –
odakle, zaboga?
i nacrtala tri točkice kao svoj znak
doći ću opet, i opet, i opet, rekla je
i bacila se u ekran

Sanja Lovrenčić
Pred proročištem
Objavljeno: časopis *Quorum*, 1/2002.

Posuda od plavog stakla

evo ti posuda od plavoga stakla i ako se dobro sabereš vidjet ćeš kako se dvije školjke i plavi,
nekoć mirisni listići pretvaraju u vodu

što vidiš u vodi? svoje lice bijelo bijelo bijelo od vremena

vidim lice neke druge žene u vodi, govori: kažem šuma i šuma je, vidim šumu u toj vodi?

sve što sam zaboravila sve što sam ostavila

nije voda, ne! vreća je kudjelje a iz moga kažiprsta već teče od slova krv

pjevala sam ih, glasno govorila, govorila, govori drugi glas

što ja pjevam sad, što govorim?

vreća je kudjelje, sa strahom spuštam ruku u nju, sa strahom i odvratnošću

zlatna nit! hajde, povjeruj, i zlatna nit je unutra!

moja je kosa od niti zlatnih i sve zlatnijih, zar ću kosu svoju presti

sve su žene u kulama, svaka u svojoj:

ona koja od svih dana beskrajnu prostirku noću pokušava parati

ona koja uzalud čeka da njezin vlastiti djevojački lik pokuca na vrata, upita naivno: što imaš
tu?

kralj je naredio da se spale sve preslice, ali preslice je nemoguće spaliti, govorim sa dna plave
posude, iz vode

moja kosa je od preslica, kruta i nepodatna češlju, ne možeš je splesti ni odrezati ne možeš!

neku treću ženu vidim s dna posude, ruši preslice tornjeve zavojita stubišta –

ali ta voda je od paperja, gnijezdo koje me štiti

Razvođe

sve pripreme izvršene

– pišem kroz vodu, kroz sjenu vode –

što mi treba što sam učinila kako se bacam u vrijeme bez otpora

– pogrbljenih ramena? u skokovima? u srebrnim čarapama? –

u zelenom, u zelenom, moja šumska moja zmijska odjeća, hladna do drhtaja –

gle, to je moja ruka i moj korak, a staza je još uvijek ona ista staza na kojoj palice od ružinog drveta pucaju, staza na kojoj nikog nema –

izmislila sam čuvare, i pitanja, i zapreke, i stare žene iz tuđe priče koje govore o brdima:

tu se možeš popeti, tu ne možeš –

govore, određuju, sve dok ne dođe onaj pred kojim se svi putevi otvaraju, čovjek-litica, čovjek-vodopad-od-svjetla –

izmislila sam naknadna proročanstva, zrcala koja unatrag uvećavaju, prvo i drugo i treće jezero, svega previše, nikad dovoljno, danas kao i u godinama koje se najavljuju –

uzalud crtam srca po prozorima?

ali kad izvlačim niti iz stvarnosti, kovrčaste, rijetke, srebrne?

odjednom mi ništa ne treba, penjem se po najkrhkijim ljestvama od niti, visoko se penjem u vjetar, u oblak, u susnježicu, moja staklena odjeća vijori dok negdje gore, nevidljiva, pokušavam dozvati zvuk koji mi neprestano bježi

Bijela vatra

što ti daje sposobnost da zaspiš?

ugodne slike samo ugodne smirujuće ne uzbudljive

hodala sam mjesecima s tim krčagom

– krčag, uvijek isto, to je zato što ne znam mnogo riječi –

sa staklenom epruветom tankom kao vlas –
ne, nešto što se može svakog trena ugасiti –
nisam mogla nigdje odložiti taj krčag od bijele vatre –
na policu? ne ne ne na policu, mogla bi ga lopta,
mogla bi ga nepažljiva ruka koja briše –
na prozor? ne tu se vidi sa svih strana i ometa pogled
prema krošnjama koje označavaju sve prostore između –
piši u mraku piši u snu!
pod krevet? tu rijetki čistači usisavači –
gdje onda, gdje ću je spustiti?
izdržati još malo, makar kroz žuto i zeleno
bezumno od umora koračajući –
na stol? pa neka svima svijetli?
pod kožu u glavu u srce,
i još kad bi ugodne slike,
još kad bi san san san –
sutra je neki drugi dan u kojemu moje lice –
u lice, u kosu, na usne i na uši umjesto ruža i naušnica –
opet se vraća u svoj oblik, opet mi je u rukama
i prsti mi gore
ovo sam ja, pisala sam pred nekim drugim vratima
ovo sam ja, sad stojim u mjestu s krajnjim naporom
pokušavajući zatvoriti oči,
zavući se samoj sebi pod kožu u glavu u srce
gdje sam na tren uspjela odložiti bijelu vatru

koja jedina i noću i danju sja

Pred proročištem

znam kad znam gdje

odgurujući popis poslova s kojima ulazim u dan

znam kad znam gdje

ne znam što će biti dalje

bit će u kući od stakla – kovčeg od stakla u kući od stakla na nozi staklena cipelica –

žene brbljaju, kaže moja sestra

u kući od zvuka koja se stalno seli ali postoji uvijek

žene blebeću žene tračaju –

bit ću tamo ili neću biti

penjem se gdje je oštro penjem se gdje je neprohodno žmirim pred proročištem

pripovijest postavlja granicu: dalje ne smiješ, stakleno je

vadim knjigu iz džepa, trgam je i režem nespretno:

evo, neka bude čekić ili oštrica klizaljke za sve to staklo, neukrotivo

u mojoj spilji ga nema, govori proročica, čak i kugla u kojoj te vidim od vune je –

pogledaj onda, šapćem joj vrelo, reci mi: hoću li biti tamo

u crvenom zlatnom slabo razgovjetnom –

ako i ne budeš bit ćeš, odgovara moja sestra

bit će tvoje prazno prijestolje

Stakleni kovčeg

nije šuma kakva bi trebala biti, neuredna je, puna kojekakvih rasutih stvari i teško je primijetiti taj stakleni kovčeg položen na mahovinu –

ah, čemu sve služi mahovina, ublažava udarac, upija krv –

gume su uokolo i plastične vrećice, boce od fante omoti lila pause žuti fičo ostavljen u blatu – žena u staklenom kovčegu nije zato manje bijela, crna i crvena – sjećaš se valjda: lice kao snijeg, kosa kao ebanovina –

u najkraćoj noći ili bilo kojoj drugoj moralo bi doći do obrata, šuma bi se morala preobraziti jer nema dobre priče bez preobrazbe –

mračna i gusta toliko da krijesnice u njoj i danju svijetle

zatim čista i prazna u očekivanju ritma

svatko u sebi ima ritam, govorim u stranu, djetetu, svatko kome srce kuca –

srce za staklom kuca, sad brže sad sporije kao što sjene putuju nad kovčegom

kovčeg me štiti, usne jedva vidljivo oblikuju ritmične riječi, kovčeg je moj dom sve dok –

u svakom snu koji uspije usnuti ona vidi sebe kako izlazi

Luči

snijeg zovem, ne dolazi, prozeblog ramena, u odrpanoj košulji

nek je bijelo izvana, iznutra neka gori

noć opet ima mnogo katova i teško se zaustaviti

stajat ćete i sjediti, govorim svakome na čiji pogled naletim prolazeći, a ja ću prolaziti i luči raznositi

– uzmite luči, hoćete li uzeti –

i kako lijepo gore dok ih nosim, plamsaju

i kad svakome jednu gurnem u ruke i dalje će plamsati
i kad budem praznih ruku moći ću pljesnuti –
jednom pljesneš, iz dubine dozoveš jezero
još jednom, bez bljeska, bez osmijeha –
dvaput je malo, četiri puta previše!
u trećemu sjajan dvor, fanfare i zlatne niti, glas se slijeva svečanim stubištem:
dobrodošla u ovu zemlju, uvijek –
rasprostirem "uvijek" po stolu, gledam mu rijeke, brda, obalu, gdje je more, pitam, bez mora
je nemoguće –
sad hodam kroz pustaru, ali i to je uvijek, još nisam prešla granicu?
kad pijesak počne svijetliti govorim: jutro, ali neki drugi dlanovi plješću za kraj –
dolazim, dolazim, skupljam luči odnosim ih
obilazeći i dijeleći, obilazeći i opet uzimajući, umjesto skalpela, umjesto ampula, samo zamah
za ples